

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

ЖАҲОН СЎЗИ

1991 йил 1 январдан
чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

18 январь, чоршанба, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. № 13 (1015)

• Долзарб мавзу

СЕНТЯБРДА КЎСАК САНАБ КЕРИЛГАНЛАР ПИРОВАРДИДА ЕР ЧИЗИБ ҚОЛАДИ

ИЛГАРИ хабар қилганимиздек, 12 январь куни Тошкентда республика пахтачилигида навларни районлаштиришни яхшилаш, хўжаликларни сифатли уруғлик чигит билан таъминлаш муаммоларига бағишланган машғулот-кенгаш бўлиб ўтди. Уни Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков бошқарди. Машғулот-кенгашда пахта ҳо-

силлини ёғин-сочинли кунларга қолдирмай йиғиб-териб олишга эришилса, тола сифатини яхшилаш, кўзги шудгорни барвақт тугаллаб, келгуси йил ҳосилига пухта замин яратилиши таъкидланди. Ғўза селекцияси ва уруғчилиги соҳасидоғлини пуқсонларни тугатиш ва ҳосилдорликни оширишга қаратилган қимматли фикр-мулоҳазалар байъ этилди.

РЕСПУБЛИКА ҳукумати мустақилликка эришилган дастлабки кунлардан оқ пахтачиликни ривожлантириш, ҳосилдорликни ошириш, тола чиқишини кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилашга жиддий эътибор бериб, бир қатор қулайликлар яратмоқда, қатта амалий ёрдам кўрсатмоқда. Илгариги колхоз-совхозлар тубдан ислоҳ қилиниб, жамоа, ширкат, ижара ва деҳқон (фермер) хўжалиқларига айлантирилиб, бошқарув тизimini ўзгартирилди ва бу билан тармоқ меҳнатқашларига тўла эркинлик берилди. Пахтанинг харид нархи босқичма-босқич оширилиб, режадаги ҳосилнинг 33 фоизини, режадан ортиқчасини

ҳаммасини қаерда, қимга, қандай нархда сотиш ёки мавоза усулини қўллаш деҳқонларнинг ўз ихтиёрларига ҳавола этилди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ғўза навларини жойлаштириш ва хўжаликларни сифатли уруғлик билан таъминлаш ҳақидаги 1994 йил 14 январь қарорига мувофиқ сифатли уруғлик етиштирувчи элита ва уруғчилик хўжалиқлари, илмий-тадқиқот институтларининг тажриба хўжалиқлари ва нав синаш участкаларига етиштирилган пахта қийматининг 20 фоизи ҳисобидан устама ҳақ белгиланди, элита хўжалиги ва пахта заводлари қосидаги уруғчилик лабораториялари хо-

димларининг ойлик маошлари оширилди. Хулоса қилиб айтганда, республика ҳукумати қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини устивор суръатларда ривожлантириш, деҳқонларнинг ер ва ишлаб чиқариш воситаларига эгаллиги мақомини қарор топтириш, меҳнатнинг пировард натижаларини ўзи тасаруф этишини таъминлаш учун зарур бўладиган ҳамма иқтисодий ва ҳуқуқий шарт-шароитларни яратиб бермоқда. Ҳатто, айтиш мумкинки, бугунги кунга келиб, республиканинг ўзига хос ва мос миллий аграр сиёсати шаклланди, қарор топди.

(Давоми 2-бетда)

«Юлдуз» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси номини жумхуриятимизда қим билмайди дейсиз. У ҳозирда Россия, Беларусь ва Литва республикасидаги корхоналар билан алоқа боғлаб, улардан мол айриб олиш йўли билан хом ашё олмақда. Лекин бу корхонанинг тўла қувват билан ишлаши учун қалмак қилади. Шунинг учун «Юлдуз» ўзи учун янги ҳамкорлар излаяпти.

Бундан бир қанча вақт муқаддам бирлашмада техника ремонтни маса-

ласи анча долзарб муаммолардан ҳисобланарди. Ҳозирда уларга бу борада «Технолог» ва авиация илмий ишлаб чиқариш бирлашмалари қатна ёрдам бермоқда. «Юлдуз»да мавсумбон енгил пальтолар тикиш ҳам йўлга қўйилди. Бундан ташқари ҳозир корхонада аёллар ва эркеклар костюмлари, кўйлақлар, махсус кийимлар тикилмоқда.

СУРАТДА: костюм тикиш цехида.

Ф. ҚУРБОНБОВЕВ (ЎЗА) сурати.

• Ижтимоий муҳофаза

ҒАМХЎРЛИКДА ҒАП КЎП

Боғот дон маҳсулотлари комбинати жамоасининг самарали меҳнати қутилганидан ҳам зиёда молиявий-иқтисодий натижаларга олиб келди.

— Ишлаб чиқариш миқёсларини кенгайтириш, янги қувватларни ишга солишда жамғарилган сармоя ниҳоятда асқотаяпти, — деди биз билан суҳбатда жамоа раҳбари Қадимбой Собиров. Директорнинг айтишича, таъмирлаш, қуриш, жиҳозлаш ишлари боис корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш миқёслари қаттиқ қисқарган йўқ. Аксинча, ортадан — ортагайди. Йил давомида мўлжалдагидан анча кўп — 15 минг тонна гуруч, 7,5 минг тонна омухта ем ишлаб чиқарилди. Меҳнат унумдорлигини ошириш режаси 139, фойда олиш топшириғи 130 фоизга улдаланди. Бундан чиқди, қозон ҳам мой, чўмич ҳам...

... Корхона ҳовлисида ўрнатилган юк кранлари 10-15 қақрим масофаданоқ эътиборингизни тортди.

— Шу пайтгача асосан гуруч ва аралаш озуқа ишлаб чиқарганмиз. Эндиги ниҳат замонавий ун заводини ҳам барпо этишдан иборат, — изоҳ беради директор.

Ишлар шу зайл давом этса, ҳар куни 150 тонна ун ишлаб чиқарувчи мазкур корхона тезда ишга тушади. Бироқ ишлар ун заводини бунёд этишининг ўзидангина иборат эмас. Гуруч ва омухта ем тайёрлаш цехлари ҳам кенгайтирилиши таъмирлаш, янги қувватларни ишга солиш соҳасидаги юмушлар поёнига етгач,

маҳсулот ҳажми яна 20 фоиз ортади. Ҳозир эса донни тозалаш цехи қурилиши ниҳоятда етмоқда. Бир йўла 10 минг тонна дон сақлаш қувватига эга бўлган механизациялашган омборхона қурилиши ҳам охирида, асбоб-ускуналар монтаж бошланди. Қарангки, шу пайтгача ортирилган сармоя ишлаб чиқариш кўламини оширишдан ташқари, ижтимоий муҳофаза сарф-харажатлари учун ҳам кифоя қиларкан. Башарти кифоя қилмаганда, бир йўла 26 оилга мўлжалланган алоҳида бог-ҳовлиги уй-жойлар қурилиши ҳам бошланган бўларди. Корхонада ишчи-хизматчиларнинг ўртача маоши 600 сўмдан ортади. Ишловчиларга иссиқ овқат ҳамшиша бепул.

А. СОБИРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

ИЗЛАНИШ САМАРАСИ

Ўзбекистон Фанлар академияси Ўсимлик моддалари қимёси институтининг лабораторияларида юрак-қонтомир хасталигида рўй берадиган аритмияга қарши қўлланиладиган ақлезин препаратини яратилди.

Парпи ўсимлигидан олинган бу дори ўзининг юқори самардорлиги ва таъсир кучи билан ажралиб туради. Ақлезинни қабул қилганда артериал босим кўтарилиб кетмайди, юрак тўқималарига салбий таъсири ҳам йўқ. Республика фармакология қўмитаси ундан фойдаланишга рўхсат берди.

(ЎЗА).

СОМОНИ СИЗГА, ДОНИ БИЗГА

ДАШНОБОД деганда ҳар бири чойнакдай-чойнакдай азорни кўз олдига келтирамиз. Чунки, Сариевнинг туманидаги «Дашнобод» жамоа хўжалигида, асосан азор етиштирилади. Ҳатто, бу ерда азорни сиқиб, ундан шарбат тайёрлайдиган махсус завод ҳам бор.

Аммо, ҳозир гап бу ҳақда эмас. Гап шундаки, 420 гектар суви, 100 гектар лалми майдонга қузи дон экилади. Хўжалик раҳбарлари боғларнинг ораларини меҳнатқашларга бўлиб берди... ғалла қиш учун! Ноябрь ойида 150 гектарга дон сетилганди. Тўғри, бундай жойлардаги ғаллани қомбайн ўромайди. Шунинг учун шартнома бундай бўлди: деҳқон ғаллани етиштирадиган, сомони — ўзига. Шундай қилинганда тўқсон бешинчи йилда қўшимча 500 тонна дон етиштириш имкони вуқудга келар экан. «Дашнобод»нинг раҳбарлари бундан дарҳол фойдаланиб қолишди.

Т. РАЗЗОК, «Халқ сўзи» мухбири.

• Фармон ва ижро

Наманган вилояти ҳокимлигида бўлиб ўтган йиғилишда талбиркорликни ривожлантиришдаги муаммолар ва уларни бартараф этиш чора-тадбирлари муҳокама этилди.

Кейинги уч йилда 4800 дан ортиқ корхона, ташкилот шарафдорлари хусусийлаштирилди. Шунингдек, 1000 дан ортиқ фирма ва корхоналар фаолият кўрсатмоқда. Буларнинг ҳаммаси вилоят ишлаб чиқаришига муносиб ҳисса қўшмоқда.

Ҳуш, бугунги кунда талбиркорлар, хусусий мулкдорлар қандай муаммоларга дуч келмоқда? Уларнинг кенг кўламли фаолият кўрсатишлари учун нима ҳалақат бериляпти? Муҳаббатимиз йиғилиш қатнашчиларининг айримлари билан шу ҳақда суҳбатлашдик.

Олимжон Жўраев, Наманган шаҳар «Миролимхон» хусусий дўконининг эгаси: — Мен 1990 йили фаолият бошлаганман. У пайтда талбиркорларни қўллаб-қувватлаш, уларга ёрдам бериш ҳақида ҳали ҳеч ким қайтурсамасди. Бироқ вилоятимиз раҳбарлари мени қўллаб-қувватлашди. Шунга қарамай, кўп қийинчиликларни ентиб

пул топширгандан сўнг уни ололмади, 15 кунлаб сарсон бўляпти.

Шунингдек, Россия, Қирғизистон, Қозғистон каби Ҳамдустлик мамлакатлари билан алоқа қилишимизда ҳукумат томонидан кенгроқ ёрдам берилса, янада яхши бўларди. Темир йўл орқали юк юбориш масалаларида ҳам кўмакка муҳтозмиз.

**ЭНДИ ИМКОНИАТЛАРИМИЗ
КЕНГАЯ БОШЛАДИ**

Очигини айтганда, айрим раҳбарлар биз билан ҳамкорлик қилишдан ўзини олиб қочарди. Қаерга борсак хусусий мулкдорлар билан алоқа қилмаймиз, деб турли баҳоналарни рўқча қилишарди. Бундан ташқари турли текшириш-тектирлар ҳам ишимизга ҳалақат беради. 1993 йили дўконларни ёпиб қўймоқчи ҳам бўлдим. Айни пайтда бизга кенг йўл очилмоқда. Аммо, банк тизимидаги муаммолар ҳалиям қийналяпти. Масалан нақд пул ололмастимиз ишимизга салбий таъсир қилмоқда. Нақд

Вилоят наслчилик бирлашмасидан 30 бош эздор қорамол олдик. Уттан йили 16 тонна сўт, 1200 килограмм гўшт етиштиришга эришдик. Айни кунда қорамоллар сон 46 бошга етди. Кўпчилик фермерлар қатори мен ҳам банкдан нақд пул ололмагандим. Натижада бозордан мол сотиб олишининг иложи бўлмаляпти. Бу ҳолда молларнинг

бўш сони қанчалик кетиши мумкин. Фермерларга зарур техника ва механизмлар республикамизнинг ўзида ишлаб чиқарилса мақсадга мувофиқ бўларди. Яна бир муаммо: биз фермерларни вилоятдаги йирик ташкилотлар ҳомийликка олса, бир-икки йил ичида оёққа туриб олиб, халқимизга кўпроқ маҳсулот етказиб беришга эришардик.

Абдуқоҳор САЛИМОВ, Задаер туманидаги фермер (деҳқон) хўжалиги бошлиғи: — Президентимизнинг «Хусусий талбиркорликда ташаб-

бус кўрсатиш ва уни рағбатлантириш тўғрисида»ги фармони ўз вақтида қабул қилинди. Ҳозирги шароитда талбиркорликни қўллаб-қувватлашга кўп нарса боғлиқ. Акс ҳолда жамиятда ривожланиш бўлмайди. Бизнинг туманимизда 180 фермер хўжалиғи мавжуд. Уларга 2700 гектар ер ажратиб берилган. Фермерларнинг ҳаммаси маҳсулот ишлаб чиқариб, халқимиз фаровонлиги йўлида хизмат қилмоқда.

Ўзим раҳбарлик қилаётган фермер-деҳқон хўжалиғи фаолиятига келсак, 1994 йил бошида фаолият бошладик. Аввало, керакли техникаларни сотиб олдим. Уттан йили фермер хўжалиғимизда 84,5 тонна пахта, 100 тонна шол, 4 тонна гўшт етиштирилди. 1994 йилда ўртача ойлик иш ҳақи 1500 сўмдан тўғри келди. Илгари янги мен деҳқончилик қилган ердан 18 центнердан пахта ҳосили олинар экан. Уттан йили ҳар гектар ердан 35 центнердан хирмон кўтардик. Бу йил ҳам режалар катта.

Абдуҳомид МАДАТОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

ЯНГИЛИКЛАР

«Халқ сўзи» ва ЎЗА мухбирлари хабар қиладилар

ЎЗБЕКИСТОН ЖАҲОН

Сурхондарё вилоятида ғалабанинг 50 йиллигига қизгин тайёргарлик кўрилмоқда. Байрам муносабати билан чоп этиладиган Хотира китобининг биринчи томи 10 минг нусхада босмадан чиқди. Келгуси ойда китобнинг иккинчи томи нашр этилади. Бу китобларда уруш ва фронт ортида мардлик кўрсатган 25 минг нафар сурхондарёлик филоининг номи зикр этилган.

Хоразмда фуқароларга Ўзбекистон Республикасининг янги паспортини топшириш бошланди. Урганч шаҳрида бу муҳим воқеага бағишланган маросим бўлиб ўтди. Вилоят ҳокими М. Жуманиев фахрийлар, ёшлардан бир гуруҳига фуқаролар гувоҳномаси — паспортларни тантанали равишда топширди.

Жиззақ шаҳрида 400 дан зиёд корхона фаолият кўрсатмоқда. Лекин қўл-қўл кичик корхоналар иқтисодий танглик, сармояларнинг етишмаслиги, банк тизимидаги сансозларликлар оқибатида қутулган натижаларга эриша олмаляпти.

Шаҳар ҳокимлигида бўлиб ўтган талбиркорлар йиғилишида ана шу муаммолар хусусида фикрлашиб олинди. Шаҳар ҳокимлигида бўлиб ўтган талбиркорлар йиғилишида ана шу муаммолар хусусида фикрлашиб олинди.

Қорақўлчиликка ихтисослашган Пенку туманидаги «Жонгелди» ва Ромитан туманининг «Қизилравот» давлат хўжалиқларига қаралиб 10 минглаб қўй-қўз Қизилқум яйловларида боқилди. «Соғлом аёллар учун» жамғармасининг Бухоро вилоят бўлими ташкил қилган автопоезда чорводорларга 70 минг сўмликдан зиёд пакар, гуруч, шунингдек, иссиқ кийимлар етказиб берилди.

Қотанқўл» ижара корхонаси иш билармонлари яқинда нутрига боқилган ёрдамчи хўжалик ташкил этилди.

Нукусдаги «Қотанқўл» ижара корхонаси иш билармонлари яқинда нутрига боқилган ёрдамчи хўжалик ташкил этилди.

СУРАТДА: нутрига боқувчи Г. Собитов, ферма мудири Ю. Писсийичишида.

Термиз шаҳрида жойлашган Семашко номидаги шифохонанинг Сурхондарё бўлимида 80 ўринли янги бино фойдаланишга топширилди. Энди шифохона 140 кишига хизмат кўрсата олади. Бу ерда юрак-қонтомир, асаб, бел ва оёқ оғриғи хасталигига чалинган кишилар замонавий тиббиёт усуллари билан бирга халқ табиоти ёрдамида даволанади.

АҚШ ва Россия Федерацияси Президентларининг навбатдаги учрашуви жорий йилнинг май ойига режалаштирилди, деб хабар қилади Россия Федерацияси Ташқи ишлар вазирлигининг вакили. Унинг айтишича, учрашувга тайёргарлик ишлари Россия Федерацияси Ташқи ишлар вазирлиги Андрей Козиров билан АҚШ Давлат котиби Уоррен Кристофер ўртасида бўлиб ўтган музокарада келишиб олинди.

Финляндия Президенти Марти Ахтисаари Санкт-Петербургга ташриф буюрди. У Петербург шаҳри ва Ленинград вилоятининг раҳбарияти билан Россиянинг Кириш шаҳридан Финляндияга газ қувурлари ўтказиш масаласини муҳокама қилди.

Қирғизистонда фуқароларга янги паспорт берилди. Биринчи паспорт республика Президенти Аскар Акаевга берилди. Ушбу ҳужжат мамлакат ички арида бўлган каби, хорижий давлатларда ҳам фойдаланиш учун мўлжалланган.

Дастлабки 100 минг дана паспорт АҚШда тайёрланди.

Россия Федерацияси Президенти Борис Ельцин Швейцариянинг Давос шаҳрида бўлиб ўтаётган жаҳон иқтисодий форумига бора олмади, деб хабар берди Россия раҳбарининг халқаро масалалар бўйича ёрдамчиси Дмитрий Рюриков. Борис Ельциннинг Швейцарияга сафари Чеченистондаги воқеалар туфайли қолдирилди, деди у.

Грузия давлати раҳбари Эдуард Шеварднадзе бугун расмий ташриф билан Болгарияга келди. Ташриф давомида Грузия билан Болгария республикалари ўртасида иқтисодий, сўғий-маданий ва илмий-техник ҳамкорликни ривожлантиришга оид бир қанча ҳужжатлар имзоланиши кутилмоқда.

Қозғистон Республикаси Президенти Нурелтон Назарбоев Ғалабанинг 50 йиллиги муносабати билан 1995 йил 9 майда мамлакат пойттахтида ҳарбий парад ўтказиш ҳақида фармон чиқарди. Пардада мамлакатнинг бир неча турдаги ҳарбий қўшинлари билан бирга миллий хавфсизлик қўмитаси ва республика гвардияси бўлинмалари ҳамда уруш фахрийлари иштирок этади.

Жорий йилда Малайзия давлати ўзининг сулуғий ер йўлдошига эга давлатлар қаторидан ўрин олади. Шунингдек, сулуғий ер йўлдоши мамлакатнинг ўзида тайёрланди. Бу ҳақда Малайзия Бош вазир Махатхир Муҳаммад Хидиштоннинг Фанлар академияси билан ушбу ҳақда муаммоларни имзоланган чорда эълон қилди. Шартномага қўра, Хидиштоннинг «Макстар» корпорацияси Малайзияга сулуғий йўлдош яратиш ва уни фазога учуришга кўмак беради. Мамлакатнинг биринчи фазойи қурилмаси шу йил Хидиштон космодромидан учурилади.

СЕНТЯБРДА КЎСАК САНАБ КЕРИЛГАНЛАР ПИРОВАРДИДА ЕР ЧИЗИБ ҚОЛАДИ

(Давом. Боши 1-бетда).

Хўш, вилоят, туман ва хўжалик раҳбарлари, олим, мутахассислар бундай ҳар томонлама ҳаммуҳимлар қандай амалий жавоб бермоқдалар?

7 вилоят, 92 туман, 1126 хўжаликни мустасно қилганда, 1994 йилда Сирдарё, Жиззах, Самарқанд, Тошкент, Навоий вилоятлари, 48 туман ва 183 хўжалик пахта тайёрлаш режасини барбод этди. Уртача ҳосилдорлик Жиззах вилоятида 18,5, Сирдарё вилоятида 19,1 центнерда қолиб кетди. Зомин туманидаги «Оҳор», Зарбдор туманидаги «Зарафшон» ва «Истикбол», Арнасой туманидаги Жуков номи ва «Тараққиёт» ширкат хўжаликлариди, Сирдарё туманидаги Ж. Мамонов номи, Ленин номи, Меҳнатобод туманидаги Ф. Юсупов номи, Жиззах туманидаги «Янги ҳаёт», Гузалкент туманидаги Ш. Рашидов, Бекобод туманидаги «Сарюз», Жомбой туманидаги «Оқ олтин», Пастларгом туманидаги «Комсомол» жамоа хўжаликлариди ҳар кетган майдондан бор-йўғи 4,8-13,8 центнердан ҳосил олинди, ҳолос. Бу эринг умрини бекор ўтказиб, халқнинг ризқ-рўз манбанин увол қилиш эмасми? Эрта кўклардан то кеч қузгача рўзгор тебратиш, бола-чақа боқиб илнжиди умид билан энг шимариб ишлаган оддий дала меҳнаткани...

... роровардида нимага эга бўлилар? Ушбу саволнинг ҳолис жавоби иш бошида туриб қорчоллик қилган хўжалик раҳбарларию мутахассислари виджонига ҳавола. Қолаверса, вилоят ва туман ҳокимлари, жойларда деҳқончилик саноти уюшмалари муваффақиятлари ҳам бундай жиддий баҳо-толарга йўл қўйилишида бабаровар айбдордирлар. Зеро, бу ташкилотлар жойларда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг ташкил этиш ва хўжаликларга ҳар томонлама амалий ёрдам беришга даъват этилган. Маломикчи, улар ўз зиммаларидаги шу вазифаларини бажармаётган эканлар, дала меҳнаткашлари учун бундай саварасиз (боқиман) идораларнинг боридан йўғи яхши эмасми?

Нафақат пахтачилик, умуман деҳқончиликнинг аввали — уруғчиликда. «Бўламан» деган деҳқон биринчи гада уруғчиликни амалга оширишда ҳам «бўламан» қабилида эмас, сарасини, мўл ва сифатли хўш тўқилганини, худлас меҳнати зое кетмайдиганини танлайди. Бинобарин, юртбошимиз пахтакорлар, селекциячи олимлар билан учирашиб, пахтачиликни бутунги кун талаблари даражасига кўтариш учун серҳосил, эртапишар, яъни бор ҳосилни октябр ойининг урталаридан кечикмай, йнгиб-териб олиш мумкин бўлган, шу билан бирга кўп тола берадиган янги навларни яратиш ва тезроқ жорий этиш вазифасини қўйган эди. Бу борада кейинги йилларда бирмунча ишлар қилинди. Чунончи, Ш. Ибро-

ҳимов, О. Жалилов, С. Солиқов, А. Эгамбердиев, В. Автономов каби ўндан зиёд иқтидорли селекциячи олимлар томонидан яратилган С-4727, Тошкент-6, Юлдуз, АН-Боёв-2, Фарғона-3, С-9070, Чимбой-3010, Қирғизистон-3, С-6524, Наманган-77, С-6530, Қизилравот, АН-402, АН-510 каби бўла навлари тез ва ўртапишарлиги, кўп тола бериши, касалликларга чидамлиги жиҳатидан чет элларда экиллаётган навлардан асло қолимайдиган. Бу — ҳорижий мамлакатлардан ташриф буюртган мутахассис-экспертларнинг баҳоси.

Бухоро-6, С-6530, Наманган-77 навларига нисбатан 4-5 кун эрта пишадиган, 36-38 фоиз тола чиқадиган С-6532, Шараф-75, Навбахор, Гўлбахор, АН-Ўзбекистон-4 каби истиқболли навлар республика уруғчилик хўжаликлариди синондан муваффақиятли ўтиб, ҳозир чигити кўпайтирилмоқда. Булардан ташқари Наманган-77, Юлдуз, Чимбой-3104, Тошкент-6, АН-Ўзбекистон-5 навлари ҳам 36-38 фоиз тола беради.

Бирок Ўзбекистон асосий пахта етиштириладиган ҳорижий мамлакатлардан нисбатан шимолнинг минтақасида жойлашган селекциячи олимларидан ҳосили октябр ойиндан кечикмай териб олинмайдиган, камиди 36-38 фоиз тола чиқадиган навларни яратишни талаб этади. Бундан 30-35 йил илгари Ўзбекистон ҳудудида экилган навлардан камиди 34-35 фоиз тола чиққанлиги инобатга олинса, бутунги кунга келиб бу миқдор 30-32 фоизга тушиб қолганлиги ҳурмати олимларимиз ва умуман ўзбек пахтакорининг шаънига ярашмайдиган ҳолдир. Ҳозир республика пахта майдонларида кўпал экиллаётган навлардан чиқадиган тола миқдорини 3-4 фоиз кўпайтиришга эришилса, қўшимча 36-48 минг тонна тола олинади. Ахир бу қарийб чорроқ битта вилоятда етиштирилган пахта дегани эмасми? Демак, «Ғўза селекцияси ва уруғчилиги», «Биолог» ва «Пахтачилик» илмий-ишлаб чиқариш бirlашмалари раҳбарлари ва мутахассислари асосий талқинотлар йўналишини шу томонга бурсалар аини мўдлао бўлур эди.

Аммо серҳосил, эртапишар ва кўп тола чиқадиган навларнинг кўл остида борлиги, масаланинг бир томони, ҳолос. Уни экиб, парваришини ўрнига қўйиб, ҳосилни вақтида саранжомлаб ола билиш ҳам керак. Олимлар тиди билан айтадиган бўлсақ, навларни тўғри жойлаштири билиш ҳам ярим ютқудир. Токи, ҳар бир вилоят, туман ва хўжалик фақат ўзининг иқлим, сув ва тупроқ шароитига мос, яъни районлаштирилган нави экишни қатъий одат қилмас экан, ҳосилнинг баракаси, толаннинг бўғи ва сифати бўлмайдиган. 1994 йилги аҳвол буни аққол тасдиқлади. Ўз қадрига етадиган деҳқон ҳеч маҳал де-

қабрнинг изғиринида панжасига «қўқ-қўқлаб», пахта териб юрмайди, буни ўзига ор деб билади. Аммо афсуски, август-сентябрда ғўза тупларидаги беҳисоб бўлиқ кўсақларни санаб, кўкрагига уриб, керилиб юрган бир қатор вилоят, туман ва хўжаликларнинг раҳбарлари республика пахта қарвонбошлари аллақачон маррага етганларидан кейин бемаврид мағрурлигини бас қилиб, отни пала-партиш қамчилашга тушдилар. Аммо энди кеч бўлганди, «поезд кетиб қолганди!» Шундай эканлигини кўра-била туриб, ўзлари ҳам тинчимадилар, меҳнаткашларни ҳам тинчимадилар. Вақт ўз ишини қилиб, режа барибир удаланмади. Оламларнинг беҳуда қийналганлари қолди.

Мана энди шу тоифа раҳбарларнинг қайси бири билан сўзлашсангиз, «Нав танлашда янгилигимиз» дея ҳамма айбни килрик қўқмай, навага тўнкаб юборишди. Уларнинг ҳеч бири «Нуноқлик қилдик, айримларнинг нави мақтагани кўра-била туриб, ўзлари ҳам тинчимадилар, меҳнаткашларни ҳам тинчимадилар. Вақт ўз ишини қилиб, режа барибир удаланмади. Оламларнинг беҳуда қийналганлари қолди.

Агар ўзи атайлаб истамаса, нав танлашда янгилигининг иложи йўқ эди. Чунки, ҳар бир навнинг ўзига хос ирсий хусусиятлари бўлиб, ҳосилдорлиги, эртапишарлиги, чиқадиган толаннинг миқдори ва сифатига қараб, қайси вилоят, туман ва хўжаликда экиш маъқуллиги ҳақида олимларнинг аниқ-тайин тавсиялари, Қишлоқ хўжалик вазирлигининг йўл-йўриқлари бор. Тўғри, эндиликда вазирлик хўжаликларнинг «ички ишлари»га аралашмайдиган, бироқ уларнинг илмий асосланган ва амалда синалган тавсияларидан фойдаланиш ҳеч кимга манъ этилмаган. Масалан, бир туман ёки хўжаликда бир вақтда ҳар хил навларни экиш оқибатда навнинг навага қўшилиб, айниб кетмаслиги учун туманларда икки хил, хўжаликларда фақат бир хил нави экиш тавсия этилганди. Шунга қатъий амал қилган Қашқадарё вилоятида 1994 йилда Юлдуз, Бухоро-6 ва 108-Ф навлари, Хоразм вилоятида 175-Ф ва Қизилравот навлари, Бухоро вилоятида Бухоро-6 нави, Андижон вилоятида Фарғона-3 ва Наманган-77 навлари, Фарғона вилоятида Фарғона-3, Тошкент-6 ва С-6524 навлари, Наманган вилоятида С-6524, Наманган-77 навлари, Сурхондарё вилоятида Термиз-24 ва Наманган-77 навлари экилиб, режа муваффақиятли удалланди.

Навларни жойлаштиришда вилоят раҳбарлари беришган эркинликни инкор этиб бўлмаганидек, бу эркинликни бош-бошдоқлик, «хоҳлаганим-ни қилавераман» қабилида тусунмаслик ҳам керак. 4-5 йил давомиди майдони 2-3 миң гектардан кўпаймайдиган навларга бефарқ бўлиш ярамайди. Вилоятларга районлаштириб берилаётган навларнинг майдони 3 йилда 10 миң гектардан ошмаётган экан, шу вилоятга ҳам навдан вақтида воз кечган маъқул. Тошкент вилоятига районлаштирилган Наманган-77 навнинг кўсақлари нима учун ноябрнинг охириларигача очилмайди? Бу кимларнинг хатоси? Уни қим тахлил этади-ю, масалани очди қилади?

Республикада янги навларни синийдиган 33 та давлат участкаси маъқул бўлиб, уларда навларнинг ҳосилдорлиги, эрта пишарлиги, яъни биринчи кўсақнинг очилиш муддати ва тола сифати ўрганилди. Бу участкаларда у ёки бу шароитларда навларнинг кўсақлари қай даражада тез очилиши, кўчатнинг қалин ёки сийрақлигини ҳосилдорлик ва унинг сифатига тасвир, мўҳими эса ҳосилнинг 50-75% фоизи пшиб этилиши учун неча кун ва қай миқдорда фойдали ҳарорат зарурлигини аниқлаш вақти келмадимикки? Ахир режадаги ҳосилни йнгиб-териб олишдан тортиб, қанча тола чиқиши, унинг пишарлиги ва даромадгача бўлган пировард натижа ана шу омиллаларга боғлиқ эмасми? Янги районлаштирилган нав барча кўрсаткичлари бўйича ҳам хўжалик, ҳам саноят талабларига тўла жавоб бериши билан аввалдан экиб келинаётган навлардан устунлик қилмаса, унинг янгилиги қаёққа бори? Қаранга, Наманган, Наманган-1 навлари 3-4 йил давомиди 200-250 миң гектар майдонга экилди-да, VI-тип толали бўлгани учун районлаштирилмади.

Навларни тўғри жойлаштириш ва хўжаликларни сифатли уруғлик чигит билан таъминлаш мавзусида Қишлоқ хўжалик вазирлигида яқинда ўтказилган машғулот-кенгашда «Хосилни тола ҳисобида белгилашга ўтиш республикада тола етиштиришни кўпайтиришга қучи туртки бўлур эди», деган фикр баён этилди. Пахтанинг хомашё сифатидаги асосий кўрсаткичи тола экан, бу фикрни қўллаб-қувватламоқ керак. Қишлоқ хўжалик фанлари академияси тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда бу масала юзасидан тезроқ жўяли тақилларнинг тақдим этса, аини мўдлао бўлур эди.

Янги, истиқболли навларни тўғри районлаштириш, мўл, эртаки ва сифатли ҳосил олиш учун пахтакорларга ҳар бир вилоят, туман, хўжалик шароитига ва шу навнинг хос хусусиятларига мос агротехникаси билан бирга қўшиб тавсия этилса, мақсадга тезроқ эришилади. Ана шунда навларни яхши тусунмайдиган ва умуман пахтачиликдан бироз йироқ айрим раҳбарларнинг қим қайси нави мақтаеса ўшани экиши келаверадиган қу-

рлари ўз-ўзидан йўқоқлар эди. Қолаверса, айрим селекциячи олимларнинг вилоятма-вилоят кезиб, «унисинимас, бунисини эк» деб ўз навларини ноўрин тикиштириши ҳам барҳам топарди.

Пахта уруғчилигидаги асосий камчиликлардан яна бири шуки, деҳқонлар талабига тўла жавоб берадиган тўқ, соғлом, турли касаллик ва зараркундаларга қарши сифатли дориланган, обдон сараланган, гектарига 15-20 килоси кифоя қиладиган, тез униб чиқадиган чигит тайёрлаш технологияси ҳанузгача жорий этилмаган. Шу сабабли республика бўйича гектарига ўртача 85,5 кило уруғлик чигит сарфланмоқда. Ҳолбуки, бир тонна чигит таркибиди 140 кило тозаланган ёғ, 470 кило кунжара, 365 кило шелуха бор. Булардан 2742 сўмлик тайёр маҳсулот олинади. Тежаланг 37,5 миң тонна чигит пулга қачилса, 103 миллион сўмдан ошади. Бундан ташқари чигит уяларга қарагача ташланса, янага ҳоҳат қолмайди, демак яна 50 миллион сўм тежаб қолинади.

«Хосил қўчатдан олинади» деган халқ нақлиди хикмат кўп. Аммо бу гектарларда қўчат қанча қалин бўлса, ҳосил шунча кўп бўлади, дегани эмас. Жиззах, Сирдарё вилоятларида, Қорақалпоғистон Республикаси ва Тошкент вилоятининг айрим туманларида ҳосилдорликнинг қанчалик кетишига, асосан, қўчатнинг қалинлиги сабаб бўлайти. Ваҳоланки, пахта етиштириладиган ҳорижий мамлакатларда гектарига 13-15 кило туқсиз чигит экиш қатъий қилиб қўйилган. Бу борада бизда ҳам тажриба етарли, ўз вақтида чигитни аниқ ташлайдиган сеялдиқлар ҳам тайёрланган. Фақат лоқайдликни бас қилиб, қатъий тартиб билан ишламоқ керак, ҳолос.

Республикада туқсиз-чигит экиши ёпла ўтишини иқтисодий самараси қатта. Чунончи, 100-120 миң тонна уруғлик чигитни дорилас учун чет элдан қарийб бир миллион долларга 600-720 тонна «Бронотак» сотиб олиниши керак. Агар гектарига 30 килодан туқсиз чигит сарфланганда ҳам, 45 миң тонна уруғлик бемаълуд етади. Уни дорилас учун эса 270 тонна «Бронотак» кифоя қилади. Бинобарин, бир неча юз миң доллар тежаб қолганидан ташқари республикамиз пахта майдонлари 330-450 тонна захарли кимёвий дорилар асоратидан қутулади. Бу усулни қўллашнинг ҳеч қандай ташвишли томони йўқ, озгина ҳафсала қилинса бас.

Жаҳон пахта уруғчилиги тажрибаларидан маълумки, ҳорижий фирмалар уруғлик учун экилган пахтаи 85-90 фоиз кўсақ очилганда машинада териб олиб, ундан униб чиқиши 90 фоиздан юқори бўлган чигит тайёрлайдилар. Бизда эса 70-80 фоиз уруғлик пахта табақаланиб қўлда териб олинишига қарамай, сифатли чи-

гит тайёрлай олмадилар. Бу ҳам лоқайдлик, ҳафсаласизликдан бошқа нарса эмас. Бемаза қовуннинг уруғи кўп, деганларидек бизда элита хўжаликлари ҳаддан ташқари кўпайиб кетган. Уларнинг ҳар бири 40-50 миң гектар ўрнига 25-30 миң гектар майдонга етадиган уруғ тайёрлайдилар. Шу сабабли элита хўжаликларини кескин қамайтириш лозим. Умуман уруғчилик тизимини тубдан қайта қўриб чиқиш, уни бутунги кун талабларига мослаш зарур. Уйлаймизки, Дунё банки берадиган қарз ҳисобига бешта уруғчилик корпорациясини тузиш режалаштирилганлиги бу йўлдаги мўҳим қадамдир.

Маълумки, уруғлик қанчалик сифатли бўлмаса, майдонлар сифатли тайёрланмаса, бутун саъй-ҳаракат зое кетаверади. Қиш эрта тушган 1993 йил сабоқларидан тўғри хулоса чиқармоқ лозим. Республика пахта қарвонининг охирида судралиб қолган Сирдарё, Жиззах, Тошкент вилоятларида пахта ва бошқа экин майдонларининг 70-80 фоиз кўзда шудорланмай қолгани оқибатда ер «дам олмади», кишининг ёғин сочини берадиган табиий озукча тўйинмай қолди.

1993-1994 йилларда йўл қўйилган ҳатоларни бу йил такрорлашга ҳақимиз йўқ, — деди республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмомил Жўрабеков Қишлоқ хўжалик вазирлигига бўлиб ўтган машғулот-кенгашда. — Ҳамма айбни навага тўнкаб, ўз-ни оқлаш мумкиндир-ю, лекин халқни алдаб бўлмайдиган. Жуда тўғри. Умумийдиган хусусийликка ўтиллаётган экан, ишлаган тишлайверди, баҳона қидирганлар анқонинг уруғини излайверди. Мана, масалан, Уттан йили Андижон, Бухоро вилоятлари пахтакорлар «минерал ўғит қаёқдан келар экан», деб қўл очиб ўтирмай, ҳар гектар майдонга 28-30 тоннадан маҳаллий ўғит соқдилар. Хоразмликлар эса, ҳатто, бузилган эски уяларнинг тупроқларини ҳам далага чиқардилар, бу — тайёр табиий фосфор дегани. На ақлни, на куч-имкониятни ишга сола билмайдиган, ўғит қиммат, эҳтиёт қисмлар йўқ, сув тақчил, деяр зорланишдан нарига ўтмайдиганларнинг хирмониди ҳам, даромадиди ҳам баракка бўлмади.

Қишлоқ хўжалик вазирлигига бўлиб ўтган ўша машғулот-кенгашда шундай маълумот келтирилди: «1994 йилда чигитни 11 апрелгача экиб олганларнинг ҳаммаси, ҳатто, бирорта бригада ҳам қолмай, режани бажарди». Шундай бўлиши табиий. Чунки, пахта — кун санайдиган экин. У қўкларда ҳавонинг афти-ю, тупроқнинг тафтига қараб ишга киришадиганларни ҳечам алдамайди. Аммо, кимки уни алдайман деса, ўзи алданиб қолиши мўҳаррар.

Абдусамад ЙЎЛДОШЕВ, «Халқ сўзи»нинг махсус мухбири.

Килмиш-қидирмиш ҚОТИЛ У ЎЛИМГА МАҲКУМ ЭТИЛДИ

Эндигина 32 баҳорни қаршилаган аёл тўрт нафар норасидани чирқиратиб, ҳаётдан кўз юмди. Ўз жуфти ҳалолнинг жонига қасд қилган эр ичкиликка ружу қўйган, жоҳиллик ботқоғига ботган эди... Фақат бугина эмас, атрофдагиларнинг лоқайдлиги, аёлининг ўз ёғига ўзи қовурилиши уни ушбу чоғга етаклади...

Оилани қувонч тарқ этган, хонадонда на тинчлик бор, на тотувлик. Эр шишага ёпишган, қиладиган юмушининг тайини йўқ, Тирноқ остидан кир қидириди. Оғзига қўлтур — «шайтоннинг суви» тегди дегунча, хотинини қийин-қўстовга олади.

— Нега, анови сенга қулиб қаради? — Бекатда ким билан гаплашиб турувдинг? — Оғзидан бошқа кириб, шоди чиқаётган эрига жавобга чоғланган Раънонинг юз-кўзи аралаш мушт тушади. Қўшнилари ота-онангникига қадам босганини кўрсам... Оёғида зўрга турган ноҳон ер аёлга хезланеди. — Ит... итнинг қунига тушсан...

Юз-кўзи моматалоқ бўлиб кетган Раъно эртасига оғзига талқон солиб, ишга жўнайди. Ҳол-аҳвол сўраганларга турли баҳонани рўқач қилади. Ҳар қалай, ушанда бири-биридан ширин фарзандлари Барно, Бахтиёр, Барчиноларнинг тирик етим бўлиб қолмаслиги учун тишини-тишига қўйди.

Саёқ юрган таёқ ёйди, дейдилар. Избоскан туманида яшовчи Исроил Хўжаев ўғрилиқ кўп уриб қамоқ жазосига ҳукм қилинди. Лекин букрини гўр тўғрилади, деганлари рост экан. Қамқондан қайтган ҳам Исроилнинг кўзи очилмади. Аксинча: — Ишни йнгиштир, — шарт қўйди у. — Бўлмаса, ҳолингга маймунлар йнғайди.

Раъно Хўжаева эрининг измига бўйсунушга мажбур бўлди. Ахир, қомладор бўлса, қолаверса, шу йўл билан тинч япаса, бошқа ҳеч нарса керак эмас. Аммо алашган экан...

Пичоқ суякка бориб тақалди. Қунора жанжал, асаб бузиш, гоҳида муштумзўрлик билан туғайдиган кунлар жонига тегди. Болаларини эрғаштириб, онасиникига жўнайди. Исроил безовта итдек эртасигаёқ Раънонинг остонасига етиб борди. Унинг онаси Алашхон опага минг бир тазарру қилди. Аёл-аёл-да. Яна хонадонига қайтди.

Уттан йили Исроил Хўжаев ҳамтовқоқлари билан гуруч ўғирлаб қўлга тушди. Лекин унга енгил жазо берилди. Ушанда раҳм-шафқат қилинмаганда эди? Яна ким биледи, дейсиз.

Қассобга ёғ, эчкига жон қайғу. Исроил пушти камардан бўлган болаларини зор қақшатиб бўлса-да, уйни сотмоқчи, мўмай пул олмақчи бўлди. Шу бола, Раънонинг бошида мушт ўйнатди. Юраги зала бўлиб қолган аёл қарга борсин. У совуқ ниятли нондоннинг айтганларини қилиб, уйга эғалик ҳуқуқидан воз кечганлиги ҳақида хат ёзиб берди.

Раънонинг тўртинчи фарзандига кўзи ёриди. У шунча алам, уқубатлардан сўнг ширин ҳаётни қўмсаб фарзандига Ерқини дея исм қўйди. Афсуски, ҳамма нарса у йўллангек бўлмади. Уттан йилнинг қузида набатчиликдан маст келган эр баҳона қидирди. Яна Раънога ташланди. Хали қирин чиқмаган онани қўйлаб оёғига, қорнига тегди. Кейин бешикда чириллаётган Ерқини оёғида ёпишди. 24 кунлик чақалоқни ўлдиришга шайланди. Она жим қараб турармиди, Раъно ўзини бешикка отди. Эри эса аёлининг боши аралаш мушт туширди. Ҳозир унглолмаган муштипарнинг қовурғасига тепди.

Уйлаги ҳолат, жоҳил отанинг ашаддийлашувидан донг қотган тўнғич қиз — Барно чинқириб юборди. Қўни-қўшнилари ердамга қақирмоқчи бўлди. Аммо бераҳим ота уни уриб-тепиб, томорқача улуктириб юборди.

Она ҳушидан кетган, ер билан чилпарчин бўлиб ётар, мурғак қалб унга талинарди. Ҳозир унглаб олган зўравон чақалоққа ёпишди. Хайриятки, қўшни аёл уни қўйладан тудди. Аммо ваҳдий инсон оҳақ солинган бочкани Раъно устига ағдарди...

Она меҳри, унинг суёб эркалашларига тўймаган гўдаклар қўзига қарашдан оғири йўқ. Уларнинг илтижи, ўкинч билан боқиб турганини ҳис қилман-ю, дилим вайрон бўлади. Раъно бечора фарзандларининг ота меҳридан йироқ қолмаслиги, тирик етим бўлмаслиги учун ҳамма нарсасига чидади. Лекин худди шу азоблар, эрининг қилмиши оқир-оқибат фарзандларини «она» сўзига зор қилиб қўйишини уйламади...

— Ичкилик ҳеч кимга фойда келтирган эмас, — дейди туман прокурори Баҳодиржон Деҳқонов. — Унга ким ружу қўйса, боши берк кўчага боради. Исроил Хўжаев одил суд томонидан ўлим жазосига ҳукм қилинди. Аммо, гап жазодани? Яра газак олмай туриб, унинг олди олинганда ёш оиллага куфат соя солмасди. Ф. ШОДМОНАЛИЕВ, «Халқ сўзи» мухбири, Избоскан.

"ЎЗБЕКЛЕГПРОМ" ассоциацияси Майда цилуржи ва чакана савдо корхоналари, ташкилотлари ва ҳусусий тадбиркорлар диққатига! Енгил санаот корхоналари ва фирма дўконлари турли хил тиккувиллик, трикотаж, лўқма-пайпоқ буюмлари, бош кийимлар, аппортик, пойабзал, илам ва йинни буюмлар сотади. 700078, Тошкент шаҳри, Мустақиллик майдони, 5-уй (10-қават, 1009-хона). Маълумот учун телефонлар: 39-11-63, 39-14-39, 39-10-46.

ТАДБИРКОР ТАШАБУСИ Бувайда туманидаги «Наргиз» фирмаси иқтидорли болаларни ўқитишни ҳам йўлга қўйди. Фирма директори Мухторжон Норқўзаевнинг ташаббуси билан тумандаги Аҳмад Ясавий номидаги 2-ўрта мактабда инглиз тилига ихтисослашган махсус синф ташкил қилинди. Синфини жиҳозлаш ва муаллимларга маош тўлаш борасидаги баъра сарф-ҳарajat фирма хисобидан қопланади.

Ўзингиз учун SONY дунёсини кашф этишни истайсизми? Унда телевизорлар, видеомагнитофонлар, видеокамералар, муслиқий маржазлар, магнитофонлар, аудио ва видеокассеталар сотиладиган "SONY" магазинига ТАШРИФ БУЮРИНГ

"Дўқма-бўқма-қўқма" МАГАЗИНИ Panasonic фирмасининг маиший хизмат электроника ва электротехникаларини тақлиф қилади Манзилимиз: Тошкент ш., Содиқ Азимов кўчаси, 81 Телефонларимиз: (3712) 33-69-93, 32-09-57

• Мутахассис ангилликни шарҳлайди

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил июлдаги фармойиши билан келажақда мамлакатнинг кенг майдонларида стевия — шакарўт ўсимлигини экиб, кўпайтириш вазифаси қўйилди. Биз учун ҳозирча нотаниш бўлган бу янги ўсимлик турига ҳукуматимиз бу қалар жиддий эътибор бераётганининг боиси нимада?

Тошкент давлат университети биология-тупроқшунослик факультети ўсимликлар морфология ва цитозембиология лабораторияси мудири, биология фанлари доктори, профессор Жўракул ТУРСУНОВ бу ҳақда мухбиримизга қуйидагиларни сўзлаб берди:

СТЕВИЯ экиб кўпайтиришдан қутилаётган асосий мақсад — келажақда республикамиз аҳолиси учун жуда зарур, ammo бироз танқис бўлиб турган қанд-шакарни, шунингдек, қанд касалига чалинган беморларни даволашда асқотадиган ўткир шифобахш дори-дармон турини ўзимизда ишлаб чиқаришни кенг йўлга қўйишдир. Бугунги кунда бутун дунё миқёсида айниқса, Америка, Япония, Жанубий Курия, Хитой каби ривожланган мамлакатларда стевиядан қанд-шакар, дори-дармон ва бошқа керакли моддалар оладиган ўнлаб катта-кичик корхона ишлаб турибди.

Субтропик иқлим шaroитида ўсувчи шакарўт ўсимлигининг асл ватани Жанубий Америка минтақасидаги Парагвай мамлакатаи бўлиб, маҳаллий аҳоли бир неча ўн йиллардан буён ундан ширинлик ва шифобахш дори-дармон манбаи сифатида кенг фойдаланиб келади. Бизнинг республикамизда эса бу фаройиб зироатга 1985-1986 йилларга келиб росмана қизиқиш бошланди. 1992 йилда ЎзФА Генетика институти олимлари махсус тадқиқотлар олиб боришга киришдилар.

Шуниси қулай ва иқтисодий жиҳатдан фойдалики, шакарўт кўп парвариш талаб қилмайди. Бир гектар ерда 50 мингдан 80 минг тупгача кўчат ҳосил қилиш мумкин. Ана шунда икки тоннагача етказиб қуруқ масса олиш мумкин бўлади. Яна бир фойдали томони шунда-

ди Шўрчи туманидаги «Далварзин» жамоа ҳўжалиги даласига ҳам 200 туп кўчат эждик. Июль ойида, яъни кунлар айни исиган пайтларда экилганлигига қарамай, ўсимлик тез амал олиб, ривож жуда яхши бўлди.

Сурхондарёнинг иқлим шaroити ҳар хил минтақаларида ва турли вақтларда экилган шакарўт биз қутганимиздан ҳам яхши ўсиб, ривожланишини амалда кўриб, қатъий ишонч ҳосил қилгач, ўз

Хозир вилоятнинг иқлим ва тупроқ шaroити ҳар хил бўлган етти минтақасида шакарўт ўстирилмоқда. Бу ердаги тажрибалар шунни кўрсатмоқдаки, Ўзбекистон шaroитида бу ўсимликдан истаганча сифатли уруғ олиш мумкин. Шунингдек, Тошкент ва бошқа вилоятларда шакарўтнинг май ойида, Сурхондарёда эса февралнинг охири ва мартнинг бошларида экиш мақбуллиги маълум бўлди. Шунда Тошкент

• Фармон ва ижро УВОЛИДАН ҚЎРҚМАЙСИЗМИ?

Республикамиз Президентининг гафла майдонларини чорва моллари пайҳон қилишининг олдини олиш ва унга қарши курашиш юзасидан чиқарган Фармони Бағдол туманида ҳам изчил амалга оширилмоқда.

Туман ички ишлар бўлими ходимлари ҳўжаликлар гафлазорларида доимий назорат ўрнатилган. Олиб борилаётган тадбирлар натижасида шу кунгача чорва моллари 1,2 гектар гафлазорни пайҳон қилганлиги аниқланди. Ана шундай 68 та ноҳуш ҳолат аниқланиб, айбдор шахсларга нисбатан маъмурий ва жиноий иш қўзғатилди. Гафла экинлари волидан қўрқмаган кимсаларга 12 минг 358 сўм миқдорда жарима солинди.

Исмоилжон Курбонов «Ўзбекистон» жамоа ҳўжалигида бригада бошлиғи. Бозорбой Маҳкамов эса шу ҳўжаликда зверо бошлиғи бўлиб ишлайди. Деҳқончилик маҳсақати, гафла уволи уларга бошқалардан кўра кўпроқ маълум бўлиши лозим эди. Ички ишлар бўлими ходимлари томонидан ўтказилган рейд пайтида уларнинг моллари гафлазорларга қўйиб юборилганлиги аниқланди. Шунингдек, «Хазиний» жамоа ҳўжалигининг Хўжа қишлоғида яшовчи Худойберди Тилаволдиев, шу қишлоқлик Ҳожижаб Абдурахмонов, Икромжон Тожиматов, Усмоновжаев Номли ҳўжаликдаги Иргали қишлоғида яшовчи Йўлдош Исомилдинов, говхоналик Усмонали Умаров қабилад ҳам экинзорларни ўз чорва молларига пайҳон қилдирганлар. Бу ҳақда маъмурий баённома тузилди ва чора кўриш учун туман ҳокимлиги қошидаги маъмурий комиссияга ҳавола этилди.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Андижон вилоятининг Сўфиқишлоқ пахта тозалаш заводи ўтган йили ҳўжаликлардан 23 минг 222 тоннадан зиёд пахта қабул қилган.

СУРАТДА: корхонанинг тола сифатини аниқловчи лаборанти Раънохон Мамасолиева. Т. ҲАМРО олган сурат.

СТЕВИЯ — ҲАМ ШАКАР-ҚАНД, ҲАМ ДОРИ-ДАРМОН

ки, мамлакатнинг субтропик иқлим шaroитига яқинроқ минтақаларида экиб, талабига қараб тў-

ро парвариш қилинса, 5-6 марта ўриб олиш мумкин. Ҳатто, Тошкент вилояти иқлим шaroитида ҳам уч мартагача ўриб олиш мумкинлиги амалда синаб кўрилади.

Вазирлар Маҳкамасининг фармойишида белгиланганига кўра, шакарўт ҳосилини қайта ишлаб, қанд-шакар чиқарадиган завод 1998 йилгача қуриб битказилиб, ишга туширилиши керак. Унгача эса ўша заводнинг тўла қувват билан ишлашини таъминлайдиган ҳосил етиштиришни раво йўлга қўйиб олиш лозим бўлади.

Биз тажриба-тадқиқот ишларини олиб бориш учун Сурхондарё вилоятини танладик. Чунки, бу вилоят жумҳуриятимизда энг иссиқ, суви мўл, саз тупроқли ва субтропик минтақага яқин бўлган туманлари кўп воҳа ҳисобланади. Стевия ўсимлигига оид адабиётлар билан танишгач, бу ўсимликни мамлакатимизнинг фақат шу вилоятда ўстириб, кўзланган мақсадга эришиш мумкинлигига ишонч ҳосил қилдик.

Фурсатини бой бермай, 1994 йилнинг май ойидаёқ Музроб туманидаги деҳқон Тўхтамуҳитов Сафаровнинг даласига 200 туп шакарўт эждик. Ўсимлик тез ва баравар ривожланиб, қисқа вақт ичида бўйи 60-70 сантиметрдан ошди. Биология фанлари номзоди Рўзигул Сафарова шакарўтнинг ўсиши ва ривожланишини изчил кузатиб, илмий тажрибалар ўтказмоқда.

Шакарўтнинг бир вилоятдаги турлича шaroитларга қандай мослашишини синаб кўриш мақсади-

хулоса ва мақсадларимизни вилоят ҳокимлиги раҳбарларига етказдик. Шакарўтнинг республикамиз учун жуда зарурлиги, уни жумҳуриятга фақат Сурхондарё вилояти ҳудудида кўплаб экиб, етиштириш фойдали эканлиги хусусидан фикримизни вилоят ҳокими мамнуният билан қўллаб-қувватлади. Шундан сўнг бу соҳадаги тажриба-синов ишлари янада кенг қулоч ёйди. 1994 йил август ойининг охирида Тошкентдан — Генетика институтининг тажриба участкасининг 4000 туп шакарўт кўчати шу Шўрчи туманидаги ажратилган ерларга эждик.

Бугунги кунга келиб Сурхондарё вилоятида тажриба учун экилган шакарўт 4500 тупга етди. Шундан 1200 тупи Шўрчи туманидаги «Далварзин» жамоа ҳўжалигининг бўз, қумоқ ва қора тупроқли тўртта участкасида ўстирилмоқда. Туман ҳокими Эшболат Шерматовнинг шахсан ўзи бу ишларга ҳўжийлик қилапти. Ҳўжалик раиси Қўшоқ Ражабов, деҳқонлардан Абдурахмон Қодиров ва Маматқул Бегматов ҳам олимларга манфаатдорлик билан амалий ёрдам бермоқдалар.

вилoятда ўсимликни 2-3 марта, Сурхондарё шaroитида эса, янчи парвариш қилинса, 5-6 марта ўриб олиш мумкин бўлади. Сабаби — Тошкент вилояти шaroитида экинни октябр ойининг бошларидаёқ, Сурхондарёда эса декабрь ойида совуқ ўриб кетиш хавфи туғилади. Аммо Сурхон воҳасидаги субтропик иқлимга яқин минтақаларда ўсимликни совуқ уришдан сақлаб қолиш имкони бор.

Хулоса қилиб айтганда, барча экологик муҳитни ҳам ҳисобга олиб, шакарўтни фақат Сурхондарё вилоятида кўпайтириш мақсадга мувофиқдир. Илмий нуқтаи назардан қараганда воҳада етиштирилган шакарўтнинг таркибидаги фойдали моддаларнинг миқдори ҳам, сифати ҳам бошқа вилоятлар ҳудудида (иссиқхоналарда) етиштирилганига нисбатан анча юқори бўлади. Демак, Сурхондарё шакарўтдан бир неча баравар кўп, арзон ва сифатли хомашё олиш учун энг мақбул ва қулай минтақадир. Иккинчи томондан вилоят ҳокимидан тортиб, ҳўжалик раислари, мутахассислари ва олий деҳқонларгача минтақала шакарўтни кўпайтириш ҳамда келажақ-

• Саломатлик посбонлари

ЎЗИГА-ЎЗИ ИСМ ҚЎЙГАН ШИФОКОР

Ҳадиси шарифда шундай сатрлар бор: «Кўзи оғиз одами қирқ қалам етказган киши жаннатга кирадир». Ундай бўлса кўзи оғиз одамининг кўзини очган, кўзининг заррин нуруларини ердан униб чиқарган майсани кўриш бахтини қайтадан ато этган кишилар — кўз касалликларни шифокорларичи?... Улар қандай тахсини мукофотга лойиқлар?

Тошкент Давлат 2-Тиббиёт институти клиникаси кўз касалликлари кафедраси мудири, тиббиёт фанлари номзоди, доцент Тешабой Авазов ана шундай жаннат инсонлардан бири. Яқинда жамоатчи мухбиримиз Обида Мирзақуллова қўли синаб шифокор билан сўхбатлашиб қайтди.

— Сўхбатимизни аянганай саволи биланасиз... Сир бўлмади шифокорлик касбини таълағанингни боиси нимада?

— Меннинг болалик йилларим Тошкент вилоятининг Қорғоғи туманида ўтган. Ўша даврда қишлоқда яшай бошладим. Ўша даврда кўзи оғиз одами бўлиб қолдим. Қўлингизни тиббий кўришхонага боришга тўртти кунлар. Қишлоқда яшовчи шифокорамиз Нурмухаммад Авазов бўлиб, у ҳам бўлса, сингир врач эди. Кўзи оғиз одами, даринга мўл ҳам бўлганидан қишлоқдагилар уни ҳўрмат қилиб, «дўхтир» дейишарди. Давам амалиётига ҳавас қилиб нуқда менга яхши ўқитган, келажақда амалиётига ўқитган яхши врач бўласиз, дер эдилар. Даволашнинг нафасини кўришнинг бу шифокорлик касбини бўлган Заҳира ҳўжрани, мана кўриб туришнингдир.

— Нега айни кўз касалликларини врачликни таълағанингни?

— 1963 йили Андижон давлат тиббиёт институтининг даволаш факультетини таълағаним. У пайтда биттирувчиларга шундан сўнг йўлдан берилган кўзи бирча вилоятлардан нафаслар келиб, зарур мутахассисни олиб кетишарди. Тошкентдаги республика кўз касалликларини даволаш институтини кўзи бирча вилоятлардан нафаслар келиб, зарур мутахассисни олиб кетишарди. Тошкентдаги республика кўз касалликларини даволаш институтини кўзи бирча вилоятлардан нафаслар келиб, зарур мутахассисни олиб кетишарди. Тошкентдаги республика кўз касалликларини даволаш институтини кўзи бирча вилоятлардан нафаслар келиб, зарур мутахассисни олиб кетишарди.

сон ўзи кўтмаган ҳолда бетоб бўлиб қолиши мумкин. Унинг устига шундай касаллар борки, бир ҳафта, ун кун эмас, ойлаб, йиллаб даволашнинг талаб қилади. Инсон тонган пулга даволаётганими ёки ёрқор тебратганими?

— Кельмакда шахсий касалхонада бўлишни хоҳлайсизми? — Агар истаганимизда бу нарсани тез қузда амалга оширишим мумкин эди. Мақсадда бизнинг олдани шифокорлар олгани дейишди. Турмуш ўрғитми — Мухтабархон Ҳамма туманидаги 15-болалар поликлиникасида ҳамшира бўлиб ишлайди. Катта улим Рўстем — биолог, Файзулла — дориншўнос, кичик ўғлим Даврон эса тиббиёт институтининг 5-курсда тахсил оляпти. Уларнинг барчаси меннинг касалхонага қўлини қўлади. Келишимиз Ҳамма ва Дилорхонлар ҳам тиббиёт соҳасида ишлайди. Ўз-ўзидан кўриш тўрибидан касалхона очини мен учун у қадар муаммо эмас. Лекин шахсий касалхона очини ўз-ўзидан беморнинг пуллик даволаш демишар. Отам ҳўт билан вилоятлаштириб шундай васият қилган эдилар: «Ўғлим, ота-онанинг вақфини фарандига чиройли ием қўйиш, лекин биз сента чиройли ием бераолмадик... Инсонимизни чиройли иемни ўзини таъин қўласан. Шунинг ҳам унутманки, аввало, пуллик келишим қўласан, беморларни мансабига қариб даволаш. Катта кичкина бир хал мувоабатда бўди».

Касалхонада даволашга беморлар билан сўхбатлашимиз:

— «Мен кўзим бирдан хиралашиб, кўрмай қолди. Неҳот энди кўр бўлиб қолсам деган дўхтур билан врачга учрашдим — дейди ригтонлик Нельмутков Ҳамидов. — У ердагилар операция қилиш керак дейишди. Мен Тошкентга йўлдан олиб барила зарур қўзғаларни тўтириладим. Пойтахтга келиб Тешабой Авазовга учрашдим.

— Мен ҳам дўхтур Тешабой Авазов қулини шифо топдим. — дейди сурхондарёлик 68 йилда отахон Абдулло Каримов. — Тўртти бозор муносабатларига ўтиш тиббиёт таълағанига ҳам ўз таъбирини таълағани қолмади. Айрим дори-дармонлар етказилмади. Ана шундай пайтда врачнинг нуқудай ахволи тушганини кўришга эди. Ҳаммаларни хўшмуомалда. Беморларга имкон борича шароит яратиб беришга ҳарият қилишарди. Улардан беради миннатдорлик.

— Нега бўлмас экан, алабети мумкин. Лекин бир нарсани унутмаслик керакки, турмуш қотарлашнинг етти хил тури мавжуд. Буларнинг ичида жарроҳлик йўли билан очини муаммо ва мумкин бўлган турлари мавжуд.

— Бирча соҳаларда бўлаётганини касби тиббиётда ҳам нуқудай даволаш усулига ўқитилган. Шу ҳақда фикрингиз. — Умуман қарашимиз. Чунки ин-

Хива туманининг «Ўзбекистон» жамоа шўжалиги ҳудудида «Иноятмаҳсум» ҳўжусий корхонасининг иш бошлаганига кўп бўлави йўқ. Бирок корхонада мавжуд тегиримонга келаётганларнинг кети узилмади. Чунки бу ерда ишлаб чиқилаётган ун сифат жиҳатидан элеватор ундан сира қолишмайди. — Яқинда мамлакатимиз Президентининг «Ҳўжусий таъбиркорликда ташаббус кўрсатиш ва уни рағбатлантириш тўғрисида»ги Фармони эълон қилинганлиги ҳўжалгимиз таъбиркорлик учун айни муддао бўлди. — дейди жа-

моа бошқаруви раиси Рўздат Отажонов. — Чунки ҳўжалигимизда мавжуд ана шундай ҳўжусий корхоналар фаолиятини ривожлантириш учун улкан имконият яратилди. СУРАТЛАРДА: (чапда) бугдой тегиримони кўриниши. (Ўнгда юқорида) «Ўзбекистон» жамоа шўжалиги бошқаруви раиси Р. Отажонов ишчи Қурбобой Сатоев билан. (Ўртада) бугдой саралиниб қоларга жойлаштирилган пайт. Пастда: ишчилар Заринбой Полянов, Рашид Олабегановлар. Шоназар ИБРОҲИМОВ тасвирлари.

Ташкилот тиббий асбоб усқуналар,

ТЕМОДЕЗ-200 мл. ва бошқа дори-дармонларни узлуғли ва қалана сотади. Ҳақини тўлаш ихтиёрий усулда. Маълумот учун телефон: 77-65-52. факс: 77-65-52.

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулк иқтисодиёт ҳисоблаш марказига эга бўлган кўпқисмли иқтисодиётни шакллантириш муаммолари бўйича илмий-тадқиқот маркази

1995 йил 10 февралдан қуйидаги бўш лавозимларни эғаллаш учун танлов эълон қилади: Бўлим мудири (6), сектор мудири (8), бош илмий ходимлар (2), етакчи илмий ходимлар (2), катта илмий ходимлар (13). Ҳўжжатларни топшириш муддати - эълон чоп этилган кундан бошлаб бир ой. Манъа: 700000, Амир Темура кўчаси, 24-уй. Маълумот учун телефонлар: 33-40-01, 33-29-14.

"ВАДА" АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ (Москва шаҳри)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАН РОССИЯГА КОРРЕСПОНДЕНТЛИК ТАРМОҚЛАРИ ОРҚАЛИ МАҚБУЛ КЎРС ВА МУМКИН ҚАДАР ҚИСҚА МУДДАТЛАРДА ТўЛОВЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИШНИ ДАВОМ ЭТТИРИМОҚДА. Маълумот учун телефонлар: Москвада (095) 217-65-34, 217-65-49. Тошкентда (3712) 41-38-61, 41-02-41 (қўшимча 3-44).

ЎЗБЕК-АМЕРИКА БОЙЛЕР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

қўшма корхонаси буге ва сув билан иштати қозонлари тайёрлайди. У соатига 0,30 Гкал. дан 2,35 Гкал гача қувватга эга. Қозонлар автоматлашган газ горелкаси билан етказиб берилади. Нархи МДХ да ишлаб чиқарилаётган шундай қозонлар баҳосига нисбатан анча арзон. Бизнинг почта манъамиз: 700100, Тошкент ш., Абдулова кўчаси, 4, тел: 54-17-38.

Кўнгул дафтари
ПОЙИНГИЗДА УНГАН
ИШОНЧ

СИЗ МЕНГА КИМСИЗ?!

Ҳеч ким менга, Сиздек, суюнч —
Тоғи бўлиб турмаган,
Пойингизда унган ишонч —
Боғини дўл урмаган.

Мендек ҳеч ким тошга ноҳас —
Урмаган ҳам бошини.
Сиздан ўзга кўрган эмас
Биз — бўроннинг ёшини!

Юрак тутиб, ҳасратини —
Қошингизда очмаган,
Юрак ютиб, нафратини —
Бошингиздан сочмаган.

Ҳеч ким биздай синиқ сўйлаб,
Юрагингиз эзмаган.
Биров Сиздек тиниқ уйлаб,
Кўнглимизни сезмаган...

Бугун билдим: дил маҳрами,
Сирим — Сиз, аёним — Сиз!
Остонами ё Мехробим?...
Билмасман — қаёнимсиз...

От бошини буриб, йўлдан —
Қайтдингиз нега жим Сиз?
Сездим: айтман! Ёлбораман,
Айтмангиз: менга — Кимсиз!!!

УЧ КАЛИМА...

Тоймачоқ эмасман, Сиз айтган тоза —
Эҳтиром аршидан тўшмасман қайтиб.
Фақат Сиз... У кунги дўлвор овозда
(Майлига, йилда бир!) такроран айтинг:
«Мен Сизни жудаюм ҳурмат қиламан».

Ёймачоқ эмасман. Лекин қонимда —
Қониқиб узалсин мустар ташна ҳис.
Ҳеч йўқса, чечаклар, гуллар ёнида —
Ўзингиз ушандай тўлиб айтингиз:
«Мен Сизни ҳаммадан баланд қўяман».

Ёқа — чок эмасман. Менки, қалбини —
Бандлик бурчиға емиш этган жон.
Чўнг денгиз қаьридан Кундай балқиниб —
Уйғондим, шивирлаб деганингиз он:
«Мен Сизни... Мен Сизни яхши қўраман!»

МАСТОНА

Юрак, бўлди, ўзингни бос,
Бўлма Далли — девона.

Тинглаганинг — муҳаббатмас,
Тасалли — дилкашона!

Йўқ, Туқилма, кўнгли боғим,
Безанма қаҳрабин.
...У ифोर туш сўрар чоғи
Суманбар дилрабодин...

Тушма, жоним, кузги сарсон —
Дуваракгул ҳолига.
Боғинг тўла мева — ларзон,
Юлдуз қўнар болига.

Бўлди. Юрак, ўзингни бос.
Бўлма Далли — девона.
Тинглаганинг — муҳаббатмас,
Хурмат эрур дўстона!

ОЛОВГУЛ

Сўзлар чақинидан бўлдингми пайдо,
Кўзлар ёлқинидан яралдингми ё?
(Дўстлар талқинидан тўзмагини, илло!)
Оловгул!

Олам сарварилан эҳсонмикансан...
Ул хуршид-анвардан вулқонмикансан...
Тиллақошмикинсан, камонмикансан,
Оловгул!?

Бир умр кутганим — Хумо қўшмисан?
Зулматдан беизиллаб учган қўшмисан?
Ё Рузи Махшарга ичма-тушмисан,
Оловгул!?

Муз эдим — эриб сув бўлдим рафтингдан,
Чаманга айландим тўкин тафтингдан.
Рузаман — ҳилломлам тутиб кафтимда!
Оловгул!..

Сен ёдинг — ҳаётим касб этди нурлик,
Руҳим қанотланди — бошланди ҳурлик.
Қалбимда қисматинг бўлгуси — дурлик,
Оловгул!

Не бўлсанг ҳам майли. Фақат сўнмагин!
Самовий Гулсан сен, пастга дўнмагин!
Қайтадан зулматга ташлаб, тўнмагин,
Оловгул!

ИҚРОП

Бизни йўқлаб боғ келибди, гул узарга қарорим йўқ,
Тизни чўглаб тоғ келибди, йўл тўсарга мадорим йўқ.

Кокилимни каман айлаб, йўлига банд этар эрдим,
Чигал сочим бўйларини, нетай, бул кун тарорим йўқ.

Дилим саҳросига кўклам каби гуллар сепар локим,
Оразимда чаман бўнбд этарга (оҳ!) ярорим йўқ.

Балки шабнам пардасинда ажиб ҳилқат кўриндим мен,
Қиёсим заъфарон гулдир: ифорим, на охорим йўқ.

ҚАМАРХОН МҮЙДИНЖОН ҚИЗИ

Археологларнинг таъкидлашича Қорақалпоғистон ҳудудид...
СУРАТЛАРДА: «Миздакхон» мажмуи ва «Наздхонсулв» мавзолейи ҳамда Эллиқалъа туманидаги «Тупроққалъа» ёдгорлиги.

лик билан иш юритганликларидан гувоҳлик беради.
Ф. ҚУРБОНБОВЕ олган суратлар.

Хатлардан сатрлар

САВОБТАЛАБЛАРИНИНГ
ХАЙРИЯСИГА
МУХТОЖМАН

Узоқ йиллар темир йўл
поликлиникасида ишлаб
пенсияга чиқдим. Ҳозир 89
ёшдаман. Ёлғиз ўзим
яшайман. Аҳволим мақтан-
гулиб эмас. Бундан бир неча
йил муқаддам кўчамиздан
табиий газ ўтган бўлсада,
мен ҳамон ўчоқда овқат
пишираман. Қувур сотиб
олиб, газ ўтказишга маблағим
бўлмади. Мени республикамизнинг
энг чекка қишлоғида яшасангиз
керак-да, деб уйламанг.
Пойтахтнинг Миробод тумани,
Қизил-рават кўчаси,

81-уйда истиқомат қиламан.
Уйимга газ ўтказиб беришда
республикамиздаги «Маҳалла»,
«Наврўз» хайрия
жамғармалари ёрдам беришса,
бир умр дуода бўлардим.

А. И. МАЛЯРЕНКО,
Тошкент шахри.

ЛАБ ТИШЛАБ
ҚОЛДИК

Биз ўтган йил июнь ойида
пойтахтнинг Миробод туманидаги
жавобгарлиги чекланган «Титан
ЛЛТД» жамиятига пул қўйган эдик.
Шартнома имзоланган пайтда
ҳар ой учун 30 фоиз устама
ҳақ тўлиниши ҳақи-

да айтилган эди. Орадан олти
ой вақт ўтса ҳамки на устама
ҳақдан ва на келишилган
муддатли пулимиздан дарак йўқ.
Раҳбарларига учрашсак, «ҳаммаси
яхши бўлади», дея далла беришди.
Бизга ўхшаб лаб тишлаб қолганлар
кўп эмас, оз эмас 2 минг киши экан...

А. СОКОЛОВ,
Ф. ТИШАБОВ,
З. ХИСОМИТДИНОВ,
Б. ТИШАБОВ,
Д. АЪЗАМОВА,
МУТАСАДДИЛАР
ҚАЁҚҚА
ҚАРАШАПТИ?

Хориж сафаридан қайтганларнинг илк таассуроти
ўша шаҳарнинг озодаллиги,
саранжом-сарийшталли бўлади.
Шундай пайтларда

ҳақиқат бир савол туғилди:
нима учун пойтахтимизни ана
шундай озода сақлашимиз
мумкин эмас?

Ҳар йили ёз фасли бошланиши
билан ариқларда чўмилмаслик,
мева-чеваларни ювиб истеъмол
қилиш ҳақидаги давлатномалару
турфа талбирлар авж олади.
Бироқ булар ҳам ора йўлда қолиб
қетади. Қаерга қараманг ахлат
уомларини бундан ёнаётган
ҳазонга кўнглингиз тушди.
Таъбингиз хинга тортади.
Айниқса, бу ҳолни кўп қаватли
иморатлар атрофида, мактаб-боғчалар
яқинида учратиш мумкин.
Қизиқ, у ердаги мутаасдилар,
маҳалла оқсоқоллари қаёққа
қарашаяпти экан?!

Бобониз ҚУРБОНОВ.

Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт

ГОЛИБЛАР
ТАҚДИРЛАНДИ

Газетамизнинг ўтган сонида
Ўзбекистон футбол федерациясининг
навбатдаги пленуми бўлиб ўтгани
ҳақида хабар берган эдик. Пленумдан
сўнг XII-Осиё ўйинлари голиби бўлишган
миллий терма жамоаси ўйинчилар ва
мураббийларига биллур кубоклар,
ўзларининг суратлари туширилган
вазалар ва осма соатлардан иборат
эсдалик совғалари топширилди.
Шунингдек ўтган футбол мавсуми
яқинида кўра Ўзбекистон телевидениеси
таъсис этган ўз совринини («Муҳлислар
меҳрини қозонган ўйинчи») миллий
терма жамоа ва МҲСК командаси
ҳимоячиси Ф. Давлетовга, ўза «Энг
яхши дарвозабон» совринини Ю. Шейкинга
(«Трактор»), «Қишлоқ ҳақиқати» газетаси
«Совриндорлардан ҳайқмай» совринини
МҲСК жамоасига, «Спорт» газетаси
«Йилнинг энг яхши футболчиси» совринини
И. Шквиринга («Маккаби», Исроил),
«Молодёжь Узбекистана» газетаси
«Кашфиёт» совринини Ёш, истеъдодли
ўйинчи Ф. Давлетовга (МҲСК), Ўзбекистон
футбол федерацияси ўз совринини
йилнинг энг яхши мураббийси Ю. Саркисянга
(«Нефтичи») топширди. А. Иванков ҳам
(«Нурафшон») энг яхши мураббий сифатида
совриндор бўлди.

Мукофотланганлар номидан болалар
ва ўсмирлар ўртасида жаҳон ва Европа
чемпиони, XII-Осиё ўйинларининг голиби
ҳамда китъа Олимпиадасининг энг яхши
футболчиларидан бири Миржалол Қосимов
сўзга чиқиб, миннатдорчилик билдирди.

Шундан сўнг пленум қатнашчилари
учун концерт дастури намойиш қилинди.

Пленумдан бир неча кун муқаддам
Ўзбекистон Республикаси Миллий Олимпия
қўмитаси (МОК) мажлислар залда
ЎРФФ ижроқўмитининг навбатдаги йиғилиши
бўлиб, унда бир қанча муҳим масалалар
қўрилди. Жумладан ЎРФФ Низомига
ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.
Бундан буён Халқаро футбол федерацияси
(ФИФА) кўрсатмасига мувофиқ
Республикамиз миқёсидаги барча мусобақаларда
ғалаба учун уч очко дурангта бир очко
берилади. Мамлакат кубоғи учрашувининг
асосий вақтида дуранг натижа қайд этилса,
15 дақиқадан кўшимча 2 тайм белгиланади
ва ўйин биринчи гол киритилган дақиқача
давом эттирилади.

Ижроқўм йиғилишида, шунингдек,
ЎРФФ кенгаши ва ижроия қўмитаси тарки-

би ҳақида, 1994-1996 йиллар учун
мусобақалар ўтказиш тартибига ўзгартиш
ва қўшимчалар тўғрисида, ЎРФФ миллий
фаолияти яқунлари (1994 йилнинг 10
ойи бўйича) тўғрисида ҳамда мамлакат
III-миллий чемпионати, республика
биринчилиги ва кубоғи мусобақаларининг
1994 йилги яқунларини тасдиқлаш каби
масалалар кўриб чиқилди.

ОПА-УКАНИНГ
МУВАФАҚИЯТИ

Олмалиқда сувга сакраш бўйича
Ўзбекистон очик биринчилиги ўтказилди.
Унда Қозоғистон терма жамоаси вакиллари
ҳам қатнашди.

Дастлаб биринчилик қатнашчилари
акробатика, гимнастика, батутда сакраш
бўйича саралаш кўригидан ўтишди.
Унда олмалиқлик Данил Галиев ҳаммадан
кўп очко (247,40) жамгарди.

1 метр ва 5 метр баланликдан сакраш
бўйича олмалиқлик опа-ука Алеся ва
Данил Галиевлар ўз гуруҳларидан голиб
чиқишди. Шунингдек, алматилик
Алёша Фомин, Света Иванова, Жения
Потапов, олмалиқлик Катя Пак ўз
тоифалари бўйича Ўзбекистон чемпионлари
бўлишди.

ЧЕМПИОН БИЛЛУР
СОВРИНИ ҲАМ ҚЎЛГА
КИРИТДИ

Пойтахтимизда баскетбол бўйича
Ўзбекистон кубоғи учун баҳслар ниҳоясига
етди.

Аёллар мусобақасида мамлакат
чемпиони РОСМИ-757 жамоаси голиб
чиқиб, бош совринни қўлга киритди.
Шу мактабнинг ёшлар жамоаси иккинчи,
чирчиқликлар учинчи ўринни эгаллашди.

Эрақлар ўртасидаги Ўзбекистон
кубоғи баҳслари Чирчиқнинг «Чимё» спорт
клуби майдонида ўтказилди. Барча
учрашувларни кўтаринки руҳда ўтказиб,
рақибларини йирик ҳисобларда мағлубиятга
учратишган МҲСК баскетболчилари
Ўзбекистон биллур соврини соҳиби
бўлишди. Майдон эгалари иккинчи,
гулистонликлар фахрли учинчи ўринни
эгаллашди.

1994 ЙИЛНИНГ ЭНГ
КУЧЛИ ФУТБОЛЧИСИ

Испаниянинг «Экин» газетаси
ўтказган сўровга кўра Бразилия терма
жамоаси ҳамда «Барселона» (Испания)
клубининг ҳужумчиси Ромарио йилнинг
энг кучли футболчиси деб топилди.

Расул ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги жамоаси агентлик ходими Зулфира Ҳасановага
волидаи муҳтарамаси
Ҳазар АХМЕРОВАнинг
вафоти мунсабати билан ҳамдардик билдиради.

РАҲБАР ВА ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Ўзбекистон почтаси» концерни, алоқа қорхоналари почта алоқаларининг
ҳамма турлари бўйича хизмат кўрсатади.

1995 йил 15 январдан бошлаб почта жўнатмалари ва почта алоқалари
хизмати учун янги тарифлар жорий этилди.
Ўзбекистон Республикаси ичкарида: аҳоли ва қорхона учун: почта
карточкаси, оддий — 1 сўм; буюртма ва қўшимча тўловли — 3 сўм, хат —
оддий, вазни 20 граммгача — 1 сўм; буюртма ва қўшимча тўловли —
оддийси ҳақида қўшимча яна буюртма учун — 3 сўм; қийматли — оддийси
ҳақида қўшимча яна буюртма учун — 3 сўм ҳамда қийматнинг ҳар бир сўми
учун сўгурта ҳақи — 0,20 сўм.

Қуйидагилар бепул жўнатилади: почта карточкалари — қисқа тўлқинлар
ўртасидаги радио алоқалари тўғрисида қитанция, 20 граммгача бўлган
оддий хатлар ва муддатли хизматдаги аскар, матрос, сержант ва старшиналар,
шунингдек Мудофаа вазирилик ва Алоқа вазирилик ҳарбий қурувчиларнинг
почта карточкалари; 20 граммгача бўлган оддий хатлар ва шу тоифа
ҳарбий хизматчиларга юборилган почта карточкалари.

Банделеро, оддий, 20 граммгача — 2 сўм, буюртма ва қўшимча тўловли —
оддийси ҳақида қўшимча яна 5 сўм; қийматли — посылка жўнатиш ҳақида
қўшимча яна ҳар бир сўм сўгуртага 0,20 сўм.

Кўзи оғизлар томонидан кўзи оғизларга юбориладиган ичига пул ёки
бошқа нарса солинган банделерлар ва «Кўзи оғизлар учун гапирувчи
китоб» магнит ёзувлари бепул жўнатилади.

ПОСИЛКАЛАР

Table with columns: Оралқ мософа км., ер усти транспортда, Ҳаво транспортда, комбинацияланган усулда, қорхона, аҳоли.

Table with columns: 600 км. гача, 600 км. дан узоқ, Ер усти транспортда, Ҳаво транспортда.

Қийматли посылка учун сўгурта тўлови — қийматининг ҳар сўмидан 0,20 сўм.

Пул переводлари: почта орқали — жўнатилаётган сумманинг ҳар сўми
учун 0,16 сўм.

Халқаро почта жўнатмаларини юборишнинг асосий тарифлари

Table with columns: Жўнатмалар тури, Тўлов миқдори (сўм), Ер усти транспортда, Ҳаво транспортда.

Почта карточкалари:

Table with columns: оддий, буюртма, Ҳар бир сўмга сўм ҳисобида корхона аҳоли учун налар учун.

Table with columns: Ер усти таршпортида, Ҳаво таршпортида, Хатлар, Банделерлар.

Table with columns: Оддий хат ва банделерлар, 20 граммгача, 20 граммдан юқори, 100 граммгача, 100 граммдан юқори, 250 граммгача, 500 граммгача, 500 граммдан юқори, 1000 граммгача, 1000 граммдан юқори, 2000 граммгача, кейинги ҳар бир тўла ва ноғула 1000 грамм учун.

Буюртма хат ва банделерларни жўнатиш учун вазирига оддий жўнатма сифатида ҳақ
олинади ва буюртма учун вазирига оддий жўнатма сифатида ҳақ олинади.

Қиймати кўрсатилган хатларни жўнатиш учун вазирига буюртма қилинганидан
ташқари кўрсатилган қийматнинг ҳар бир тўла ва ноғула вазирига учун СПЗ (улаштириш
маҳсуе ҳуқуқи) бўйича 20 фоиз сўгурта тўлови олинади.

ПОСИЛКАЛАР

Table with columns: Вази куворлари кг, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркменистон, Озарбайжон, Арманистон, Беларус, Грузия, Молдова, Украина, Россия, Германия, Исроил, АҚШ.

ЕТ—ер усти таршпорти
ХТ—ҳаво таршпорти

РАҲБАРЛАР ВА ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

1995 йил 15 январдан республика ички, халқаро телеграммалар учун янги тарифлар
жорий этилди.

Марказий Осиё мамлакатлари
(Тожикистон, Туркменистон, Қирғизистон, Қозоғистон).

Телеграммалар: оддий, шойлинич, Россия, Украина, Беларус, Молдова, Арманистон, Грузия, Озарбайжон, оддий шойлинич, Европа (шу жумладан, Латвия, Литва, Эстония), Осиё, Африка, Америка, Австралия, оддий шойлинич.

Квитанция берганлик учун йиғим — 4,20 сўм.
Ўзбекистон Республикаси ичкаридаги телеграф хизмати тарифлари:

Table with columns: Телеграммалар: оддий шойлинич, телеграф йиғими, Топширганлик ҳақида билдирини оддий телеграмма шойлинич телеграмма.

Телеграф алоқаси хизматидан фойдаланинг!

ХАЛҚ СЎЗИ
НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Кенгаши Раёсати ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирилар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖҲРАБОВЕВ.

БҮЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 32-07-94;
Иқтисодий 32-36-65;
Маънавият 32-35-60;
Ахборот 32-29-89;
Тўғи муҳарририят 33-10-28.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шахри,
Матбуотчи кўчаси, 19-уй.
Набатчи муҳаррир — О. Раҳимов.
Набатчи — Л. Қўчқорова.